

Interpellation till ansvarigt kommunalråd 19 mars 2009 i Tyresö kommunfullmäktige

Dnr. 2009/KS 056 103

Hur hanteras gratis "läromedel" i Tyresös skolor?

Svenskt Näringslivs nya skolmaterial "Miljö – så funkar det" har blivit en succé, enligt organisationen själv, men döms ut av flera miljöorganisationer och forskare som menar att den bagatelliserar allvarliga miljöproblem, inklusive klimatkrisen. Boken, som beskrivs som en allmän lärobok om miljö, riktar sig till 9 – 12-åringar, är gratis och Svenskt Näringsliv hoppas skicka ut 100 000 exemplar till landets skolor. Minst 40 000 har redan beställts. Det stora intresset kan bero på skolornas allt sämre ekonomi. Gratis läromedel blir lösningen när budgeten blir snålare. Vissa friskolor har dessutom vinstkrav. Via exempelvis www.utbudet.se kan lärare beställa gratis "läromedel" från organisationer och företag som har råd att producera sådana. Förutom Svenskt Näringsliv erbjuder bland andra Lantbrukarnas Riksförbund, energibolagen E.ON och Fortum, flera politiska partiers ungdomsförbund, SAS, Svensk Fågel, Svensk Köttinformation, Svensk Kärnbränslehantering och AstraZeneca material om allt ifrån miljö och ekonomi till etik. Utbudet är enormt och växande.

"Läromedel" från lobby- och intresseorganisationer kan vara utmärkta, men ställer också stora krav på lärarna. Det kan vara bra om syftet är att lära eleverna källkritik, och om det finns material från flera organisationer med olika syn på ämnet som studeras, så det får en allsidig belysning. I praktiken kan det nog ofta bli svårt att finna. Det blir helt enkelt de organisationer som har råd, som kan sprida sina värderingar till eleverna. Och det gör de, med besked.

Svenskt Näringslivs miljöbok illustrerar problemet med all önskvärd tydlighet. Den kan knappast beskrivas som "aktuell och opartisk". Författaren Frida Demervall väljer att helt utelämnat allvarliga globala miljöproblem som överkonsumtionen av naturresurser och förlusten av biologisk mångfald. Genomgående bagatelliseras miljöproblemen. Klimatförändringarna beskrivs på ett totalt vilseledande sätt. Man ger sken av att vi egentligen inte vet varför klimatet ändras och inte har en aning om vad som kommer att hända i framtiden: "Vissa platser kommer kanske att påverkas mer än andra. En del kanske till det bättre, andra till det sämre. Men eftersom det är osäkert hur det kommer att bli om man fortsätter att släppa ut en massa växthusgaser försöker man att minska på utsläppen." Man "är rädd för" till exempel att "isarna på nord- och sydpolen ska smälta", något som redan är ett faktum och händer långt tidigare och i större utsträckning än forskarna i FN:s klimatpanel IPCC tidigare befarat. Enligt Thomas B Johansson, professor i miljö- och energisystem i Lund och en internationellt erkänd miljöexpert, är bokens beskrivning av klimatförändringarna en form av förnekande av problemets verkliga omfattning.

– Man framställer det som att det egentligen inte är något större problem, medan FN:s klimatpanel IPCC menar att det är ett stort problem som kräver snabba åtgärder, säger han i en intervju.

Ett exempel på direkt felaktig information är: "Vissa länder är mycket fattigare än Sverige. De har inte råd att tänka lika mycket på miljön. Att fattiga länder blir rikare är därför mycket viktigt om vi ska förhindra ökade utsläpp av växthusgaser." Att Sverige släpper ut betydligt mer växthusgaser än fattiga länder, får läsarna inte veta. Inte heller att det inte finns några belägg för att länder som blir rikare släpper ut mindre växthusgaser. Tvärtom ökar länder som Kina sina utsläpp i takt med den ekonomiska tillväxten. Den lösning som föreslås på snart sagt alla miljöproblem är mer konsumtion. Inte ens konsumtion av klimatskadliga produkter som kött, vars klimatpåverkan uppmärksammats bl a av FNs livsmedelsorgan FAO, eller onödiga transporter, problematiseras. Koldioxidavskiljning framhålls som en lösning på klimatkrisen fast det är en teknik som ännu bara är på försöksstadiet och även om den skulle fungera som tänkt är en mycket kortsiktig lösning. Kärnkraften presenteras som en näst intill ren energikälla där det radioaktiva uranet bara eventuellt "kan vara skadligt för allt levande". Naturen kan dock "förändras när uran hämtas upp ur marken". Så fortsätter det genom boken.

Exemplet med "läroboken" om miljö visar på ett stort och växande problem. Det är givetvis varken önskvärt eller möjligt att kommunen detaljstyr vilka läromedel eller andra informationskällor lärarna använder sig av. Men hur ska vi hindra att våra skolelever i allt högre grad får nöja sig med propaganda? Vad är ambitionen i sponsringspolicyn värd, om skolorna inte har råd att köpa läromedel som inte är producerade av lobbygrupper? Har lärarna en sportslig chans att bedriva en saklig och balanserad undervisning?

Mot bakgrund av detta undrar vi:

- Används "Miljö – så funkar det" i Tyresös skolor, inklusive de fristående?
- Finns det någon policy för sponsring och gåvor i Tyresös skolor?
- Är det vanligt att material från intresse- och lobbyorganisationer används i undervisningen i Tyresös grund- och gymnasieskolor, inklusive de fristående, och har användningen ökat över tid? I så fall, varför?
- Ser du några problem eller risker med att material från intresse- och lobbyorganisationer används som läromedel i Tyresös skolor, om så är fallet?

Marie Åkesdotter
för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö